

1965 Mäkinen

Arkisto.

Havaintoja Norges Bankin kirjanpidosta ja

valuuttatilastoinnista

1965

Jyväskylä
LINEN BANK

Reijo Mäkinen

Sisällysluettelo

	Sivu
J o h d a n t o	1
K i r j a n p i t o	2
Järjestelmä	2
Haarakonttorit	3
Tilinpäätös ja siihen liittyvät asiat	3
Kirjanpitokoneet	5
Henkilökunta	5
R e v i s i o	6
V a l u u t t a t i l a s t o t	7
Järjestelmästä	7
Valuuttatilastotaulukot	8
Muut reikäkorttityöt	9
Koneet	10
Henkilökunta	10
T i e t o k o n e e n h a n k i n t a a n l i i t - t y v i s t ä k y s y m y k s i s t ä	10
Tarvitaanko tietokone?	10
Konetyypin valinta	11
Kustannukset	12
Y l e i s i ä h a v a i n t o j a N o r g e s B a n k i s t a	12

*****

J o h d a n t o

Tutkittaessa Norges Bankin kirjanpitoon liittyviä tehtäviä, varsinaista pankin kirjanpitoa sekä maan valuuttavarannon tarkkailuun ja tilastointiin liittyviä kysymyksiä, voidaan heti alussa todeta, että kummankin tehtäväryhmän hoitamiseksi on perustettu oma työryhmä, konttori. Kirjanpitotehtäviä hoitaa pääkirjanpitäjän johdolla Bokholde-rikontoret, joka kuuluu laajempaan toimisto- ja tiliosastoon. Valuuttatilastojen hoito kuuluu konttoripäällikön alaisena työskentelevälle Valutastatistikk-kontoret'ille, joka puolestaan on valuuttaosaston osa.

Kumpikin konttori työskentelee täysin erillään toisistaan. Mm. kirjanpitokoneet on hankittu molemmille osastoille erikseen, vaikka esim. valuuttaosaston käytössä oleva tabulaattori IBM 421 voisi palvella myös kirjanpitotehtävissä, kuten Suomen Pankissa on useiden vuosien ajan tapahtunut. Uuden tietokoneen hankinta, josta lähemmin kirjoitukseni loppuosassa, tuonee kuitenkin muutoksia tähän tilanteeseen.

Kuten sisällysluettelo osoittaa, pyrin selvittämään otsikossa mainittuja asioita kunkin tehtäväryhmän osalta erikseen. Mukaan on otettu myös revision toimintaa ja asemaa koskeva kappale.

K i r j a n p i t o

Järjestelmä

Kaavio Norges Bankin kirjanpidosta on esitetty liitteessä 1. Sitä lähemmin tarkasteltaessa voidaan havaita, että pankin taseet muodostuvat kahden pääkirjan, Hovedbok I:n ja Hovedbok II:n yhdistelmänä siten, että Hovedbok I muodostaa pääkonttoria ja Hovedbok II haarakonttoreita koskevan osan ta- seista.

Kirjanpito hoidetaan yleensä koneellisesti, mutta mm. pääkirjat ja niitä edeltävät yhdistelmät tehdään käsin. Samoin on laita esim. arvopaperitilin ja eräiden alatilien, joiden runsaiden asiatietojensa vuoksi katsotaan olevan liian hankalia koneella kirjattaviksi.

Eräänä eroavuutena oman pankkimme järjestelmään verraten mainittakoon kassatositteiden käsittelystä se, että ns. tilisiirrot kulkevat Norges Bankissa täysin kassan ulkopuolella ja erillään käteistä rahaa koskevista kassatositteista. Tämän tekee mahdolliseksi kaavakuvassa mainitun tarkistuskoneen käyttö. Kumpaakin tositelajia varten on koneessa oma kontrollinauhansa. Tositteiden valmistuttua ne varustetaan koneessa leimalla, minä jälkeen ne lähetetään joko kassaan (Hovedjournal kassa) tai kirjanpitoon (Hovedmemorial). Päivän päätyttyä ovat laskunauhat valmiina verrattaviksi ko. päivän kirjanpidosta saataviin tuloksiin. Edellä mainitusta menettelystä on hyötyä sikäli, että se nopeuttaa tilisiirtotositteiden tuloa kirjattaviksi ja antaa laskunauhojen avulla lisää tarkistusmahdollisuuksia. Toisaalta järjestelmän haittana on, että se ei salli pelkästään valuuttamääräisiä tositteita.

Haarakonttorit

Haarakonttoreiden kirjanpito tapahtuu myös pääasiallisesti koneellisesti. Tarkistuksen jälkeen lähettävät konttorit tilimateriaalin kuukausittain pääkonttoriin revisio-osastolle. Tilapäivinä, 7., 15., 22. ja 30., annetaan haarakonttorin tila puhelimitse tai telexillä pääkonttoriin. Samalla annetaan ilmoitus yli 100 000 Nkr:n suuruisista tilitapahtumista, mikäli ne eivät muuten tule ilmi tilailmoituksesta. Samoin on haarakonttorin ilmoitettava, mitkä setelilähetykset on otettu huomioon tilailmoituksessa ja mitä niistä ei ole ehditty kirjata. Erityistä huomiota on tilailmoituksessa kiinnitetty juuri haarakonttorin hallussa olevien käteisvarojen täsmäytykseen pääkonttorin kirjanpidon kanssa.

Tilinpäätös ja siihen liittyvät asiat

Kuten tunnettua, on Norges Bank osakeyhtiömuotoinen rahalaitos, jonka osakkeet ovat pääasiassa valtion omistuksessa osan kuuluessa eräille julkisille rahastoille. Tästä johtuen hoidetaan pankkia myös kirjanpidollisesti osakeyhtiönä, jonka voitosta määräosa jaetaan osinkona osakkaille.

Suoritettuani joitakin vertailuja tilinpäätökseen liittyvissä asioissa Suomen Pankin ja Norges Bankin välillä, toteisin mm., että meillä joulukuussa tehtävää tilinpäätösarviointia ei siellä tehdä, eikä näin ollen ainakaan suuremmassa määrin pyritä vaikuttamaan vuoden tulokseen.

Ulkomaisten valuuttojen tilinpäätöksessä käytettävät kurssit, jotka johtokunta joulukuun 31 p:nä määrää, poikkeavat vain hyvin vähäisessä määrin ko. päivän normaalista kurssista.

Esim. \$:n kurssi 31.12.64 oli 19,965, kirjanpitokurssi 19,95, ja FF:n kurssi oli samaan aikaan 146,30 sekä kirjanpitokurssi 145,80. Näin syntyvä kurssiero tasoitetaan kurssijärjestelytililtä, jota vuosittain voitonjaon yhteydessä kartutetaan. Lisähuomautuksena haluaisin mainita, että kurssien muutoksista johtuvia agioita ei lasketa päivittäin, vaan ainoastaan vuoden viimeisenä päivänä.

Norges Bankin hallussa olevien osakkeiden ja obligatioiden arvostuksessa käytetään Oslon pörssin julkaisemaan listaa. Mikäli jonkun obligaation kurssi on yli 100, käytetään parikurssia.

Esimerkkinä Norges Bankin voiton jako 31.12.1964:

8 % osakkaille		2.8 milj. Nkr
*) 2 1/2 % valtiolle korkohyvityksenä valtion erikoistilin "lån i utlandet" vasta-arvona		23 milj. Nkr
siirretään		
Kurssitasoitusrahastoon	20 milj. Nkr	
Delkredere-rahastoon	2 " "	
Rakennusrahastoon	2.5 " "	
Asuntorahastoon	0.5 " "	
Sekalaisiin	1 " "	26 milj. Nkr
		51.8 milj. Nkr

Bruttotulo n. 95 milj. Nkr

Hallinnolliset menot " 43 " "

mukaan luettuina seteli- ja metallirahanvalmistuksesta aiheutuneet kulut.

*) Lukuun sisältyvät myös Norges Bankin valtiolle palauttamamat korot rahamarkkinoiden vakauttamiseksi ostetuista valtion obligaatioista.

Kirjanpitokoneet

Kuten alussa mainitsin, ei kirjanpitokonttori käytä valuuttaosastolla olevia IBM:n reikäkorttikoneita. Vaikka normaalin keskuspankkitoiminnan vaatima tilimäärä ei esim. Suomen Pankissa ole kovinkaan suuri, on meillä jo useiden vuosien ajan käytetty kirjanpidossa reikäkorttikoneen ohella myös National-kirjanpitokoneita.

Samat koneet ovat käytössä myös Norges Bankissa, mutta Folio-tilien suuri lukumäärä, jonka aiheuttaa pankin ja valtion virkamiesten oikeus pitää shekkitiliä Norges Bankissa, on saanut aikaan sen, että tätä tiliryhmää varten oli lisäksi hankittava puoliautomaattinen National-Postronic-kirjanpitokone. Tämä toimii Taylorix-tyyppisten tilikorttien avulla. Erikoista näissä korteissa on se, että tilin numero ja viimeinen saldo tallettavat automaattisesti kortin takasivulla olevaan sähkömagneettiseen kenttään. Näin ei kirjausta aloitettaessa tarvitse huolehtia kortin saldosta, vaan kone lukee sen laskulaitteeseensa, jonne myös tiliviennit lasketaan. Tämä nopeuttaa kirjausta huomattavasti ja estää myös virheet saldossa kirjausta aloitettaessa. Lisälaitteen avulla voidaan Folio-tilien saldoista saada luettelo muutamassa minuutissa.

Muista käytössä olevista koneista mainittakoon clearingissa oleva IBM 802 Proofmachine. Tällä koneella, jonka vuokra on n. 8 000 Nkr vuodessa, hoitaa yksi henkilö n. 2 500 shekkiä käsittävän clearingin päivittäisen kirjauksen.

Henkilökunta

Kirjanpito-osaston henkilökuntaan kuului 11 mies- ja

4 naisvirkailijaa. Työskentely tapahtui osaksi toimistossa, jonne edellä mainittu Postronic-kone oli sijoitettu, ja osaksi erillisessä kirjanpitokonttorissa, joka sijaitsi revisio-osaston välittömässä läheisyydessä. Työnjako oli järjestetty tarkoituksenmukaisesti ja tehtäviä vaihdettiin eri henkilöiden kesken määrääjoin.

R e v i s i o

Laissa Norges Bankista on maininta, että Suurkäräjien valitseman Representantskapin on "att foranstalte bankens regnskap revidert ...". Tästä johtuen on revisio-osasto suoraan Representantskapin alainen ja velvollinen antamaan sille selvityksen toiminnastaan.

Revisio-osastolla toimii revisiopäällikön johdolla 20 Representantskapin nimittämää virkailijaa. Heidän tehtävänsä on tarkoin määritelty mm. virka-aseman mukaan, ja jokaisessa tarkastusvaiheessa on määrätty, kenen johdolla tarkastus tapahtuu, mitkä kirjat ja tositteet tarkastetaan, miten tarkastus tapahtuu jne. Revisio pitää myös omaa tarkistuskirjanpitoa Norges Bankin omista ja sinne talletetuista arvopapereista.

Paitsi pääkonttoria tarkastetaan myös haarakonttorit, setelipaino, rahapaja ja eläkekassat.

Haarakonttorien tarkastus tapahtuu osittain pääkonttoriin lähetetyn materiaalin, osittain tarkastusmatkojen perusteella.

Setelipainon ja rahapajan tarkastukset tapahtuvat pääasiassa samalla tavoin kuin haarakonttorienkin. Kirjanpito ja tositteet lähetetään pääkonttoriin tarkastettaviksi, mutta revisio-osasto pitää myös omaa varastokirjanpitoa sekä seteli-

painosta että rahapajasta. Tarkastuksia varten saa revisio laskujäljennökset suoraan mm. setelipaperia valmistavalta tehtaalta sen painolle lähettämistä paperimääristä. Setelipainon tuotantoprosessi keskeytetään tarkastuksen ajaksi.

Revisio-osastolla on käytettävissään kaaviot tarkastuksen kohteena olevasta materiaalista, työn eri vaiheista jne. Erään rahapajan tuotantoa koskevan kaavion (10 Nkr-kolikon työvaiheet ja tarkastuskohteet) näemme liitteessä 2.

Tarkastusmatkojen ja niihin liittyvän yllätystarkastuksen tärkeydestä kertoo mm. eräs hauska tapaus, jolloin haarakonttorin vahtimestari oli pantava hotellihuoneeseen arestiin hänen nähtyään tarkastajat aamulla menossa hotelliin ennen tarkastuksen alkua.

Norges Bankin revisio oli käsitykseni mukaan erittäin hyvin organisoitu. Tosin sen jotkut työskentelytavat, mm. rinnakkaiskirjanpito, tuntuvat sivullisesta tarkkailijasta ehkä tarkoituksettomilta, mutta revisio-osaston asema erillisenä organisaationa asettaa sille siksi suuren vastuun ja monipuoliset tehtävät, että luopuminen nykyisistä työmenetelmistä saattaisi ratkaisevasti huonontaa nyt saavutettua varmuutta.

V a l u u t t a t i l a s t o t

Järjestelmästä

Valuuttakirjanpidon hoito Norges Bankissa kuuluu Valutastatistik-kontoreille. Sen tehtävät ja niiden tilastolliset tulokset (taulukot) noudattavat asiasisällöltään jokseenkin Suomen Pankissa tutuksi käyneitä kaavoja, vaikkakin Norjan asema huomattavana merenkulku- ja laivanvarustajamaana tuo omat lisäpiirteensä asioiden käsittelyyn. Näistä mainittakoon varusta-

moiden erillinen tarkkailu niin rahtien kuin pääomienkin osalta. Suomen Pankissa paljon työtä aiheuttavan tuontitilaston saa Norges Bank tulliviranomaisilta ns. vapaalistatavaroiden osalta.

Valuuttapankkien ilmoitukset ja tilitykset Norges Bankille tapahtuvat kaikki Nkr-määräisinä. Tositteita tai tehtyjä reikäkortteja ei missään vaiheessa muuteta valuuttamääräisiksi, joten varsinainen tilastointi tapahtuu Nkr:issa. Vain ulkomaanvaluutoissa tapahtuvista saldonmuutoksista ja varsinaisista valuuttakaupoista antavat valuuttapankit päivittäiset valuuttamääräiset ilmoitukset Norges Bankin arbitrage-osastolle, joka laatii niistä taulukot pankin johdon käytettäväksi.

Norges Bankin Valutastatistikk-konttori hoitaa reikäkorttikoneillaan myös valuuttatilastointiin kuulumattomia tehtäviä, joista lähemmin kohdassa "muut reikäkorttityöt".

Valuuttatilastotaulukot

Valuuttatilastointiin liittyviä tehtäviä, jotka hoidetaan reikäkorttikoneilla, on Norges Bankissa n. 20 kuukaudessa.

Reikäkorttikoneilla valmistettujen tilastojen lopullinen muoto, taulukko, valmistetaan koneiden antamien listojen perusteella käsityönä, ts. kirjoituskoneella.

Ensimmäinen taulukko kunkin kuukauden valuuttatapahtumista STAT II A (ennakkotaulukko STAT I lopetettu) valmistuu lähinnä seuraavan kuukauden 20.-30. päivien välisenä aikana (liite 3). Se sisältää valuuttatulojen ja -menojen tärkeimmät ryhmät Nkr-määräisinä jaettuina Norges Bankin, valuuttapankkien, varustamoiden, vakuutusyhtiöiden ja "muiden" (kauppa- ja teollisuusyhdistykset) sarakkeisiin. Lisäksi nähdään tilasto em. ryhmien välillä tapahtuneista valuuttakaupoista sekä kyseessä

olevan kuukauden aikana valuuttavarannossa tapahtunut muutos.

Pari päivää edellisen jälkeen valmistuva STATT II B (liite 4) on muodoltaan samanlainen, mutta käsittää tilaston vuoden alusta. Ajallisesti vastaa STATT II A Suomen Pankin taulukkoa VM2 ja STATT II B taulukkoa VM3, valmistusjärjestys vain on toinen. STATT II B:hen liittyy yhteenveto valuuttavarannosta (liite 5), esim. per 1/1, 31/1 ja 28/2, sekä varannon kehityksestä vastaavasti tammikuussa ja tammi-helmikuussa Norges Bankin, valuuttapankkien, varustamoiden ja vakuutusyhtiöiden osalta. Tätä taulukkoa täydentää vielä tilasto ryhmän "muut" osalta. Edelleen liittyy taulukkoon yleistilasto pääomasiirroista sekä tulojen että menojen osalta (liitteet 6 ja 7) jaettuina valtion, kuntien ym. osalle.

Taulukko STATT III sisältää tiedot pääryhmittäin eri valuutoissa tapahtuneista muutoksista Nkr:issa laskettuina (liite 8).

Edellä mainittujen lisäksi valmistuu useita erittelyjä.

Muista valuuttoihin liittyvistä tilastotöistä mainittakoon ns. pääomaraportit, lainaluettelot ja valuuttojen yksityiskohtaiset tilastoraportit.

Muut reikäkorttityöt

Edellisessä kappaleessa mainittujen valuuttatilastoja koskevien töiden lisäksi hoidetaan pankin reikäkorttikoneilla useita Norges Bankin Depotkontoretille kuuluvia mutta varsinaisesti valtion taloudelliseen toimintaan liittyviä tehtäviä, jollaiset Suomessa hoitaa lähinnä Valtiokonttori. Näistä mainittakoon Norjassa hyvin suosittu "Gullfisk"-nimiseen valtion palkinto-obligaatiolainaan liittyvän rekisterin pito sekä voit-

tojen arvonta ja poimiminen tästä rekisteristä, asuntolainojen (Husband), opiskelevan nuorison lainavarojen ja erilaisten yritysten verottomille tileille tallettamien varojen aiheuttama kirjanpito (n. 5 200 tiliä), joka ei liity Norges Bankin kirjanpitoon.

Koneet

Norges Bankin reikäkorttikoneiden pääkone tabulaattori IBM 421 on täysin samanlainen kuin meillä käytetty. Samoin apukoneet lävistävää kertolaskukonetta lukuun ottamatta, jollaista täällä ei ole lainkaan tarvittu. Kertolaskukoneen puute Suomen Pankissa on korvattu tabulaattorin tehokkaammalla kytkennällä ja saatu siten aikaan huomattava säästö koneiden vuokri-
rissa. Lävistyskoneita Norges Bankissa oli 4 ja tarkastuskoneita 2 kappaletta.

Henkilökunta

Valutastatistikk-kontoretissa työskentelee osastopäällikön lisäksi 32 virkailijaa. Heidän jakautumisensa eri tehtäviin on seuraava: tilastonumerointia hoitaa 13, valuutantarkkailuun liittyviä tehtäviä 6, taulukoiden laskentaa 5, reikäkorttien lävistystä 4 sekä reikäkorttikoneita 4 henkilöä. Osastolla on puhtaaksikirjoitustöitä varten myös konekirjoittajatar.
T i e t o k o n e e n   h a n k i n t a a n   l i i t t y v i s -
t ä   k y s y m y k s i s t ä

Tarvitaanko tietokone?

Uuden tietokoneen hankintakysymys oli juuri oleskeluni aikana Norjassa erittäin ajankohtainen ja sitä pohdittiin sangen monelta puolelta. Nykyisen reikäkorttijärjestelmän kapasiteettiä

teetti alkoi olla loppuun käytetty, eikä uusien tehtävien otto reikäkorttikoneille olisi voinut tapahtua ilman konekannan laajentamista vanhassa järjestelmässä tai jatkuvaan yli- tai vuorotyöhön siirtymistä. Tehtävät olivat sitäpaitsi tulleet entistä monipuolisemmiksi ja vaativat yleensä paitsi pääkoneen, myös apukoneiden käyttöä. Tämä olisi vastaisuudessa aiheuttanut ruuhkautumisia ja tulosten myöhästymisiä. Kun edellä mainittuun lisättiin vielä yleinen tehtävien rationalisointitarve sekä uusien konemallien tuomat varmuus- ja nopeustekijät, todettiin, ettei tietokoneeseen siirtyminen ollut ainoastaan tarpeellista vaan suorastaan välttämätöntä.

Konetyypin valinta

Seuraavaksi tärkein kysymys oli tietenkin tietokoneen malli. Vastakkain olivat IBM:n sarja 360/20 ja Bull'in Gamma 10. Edellinen on lähinnä reikäkorttikone varustettuna tietokoneen keskusmuistilla. Se on 360-sarjan halvin malli, johon myöhemmin voidaan liittää magneettinauhayksiköt. Sitä ennen on laskentatulokset säilytettävä koneen lävistämällä reikäkorteilla. Lopullista päätöstä ei Norjasta lähtiessäni vielä ollut tehty, mutta jo silloin oli vaaka huomattavasti kallistunut juuri IBM 360/20:n hyväksi. Tähän vaikuttivat useat syyt, joista tässä lueteltakoon muutamia:

1. Koneen kapasiteetin lisäämismahdollisuudet laajentamalla keskusmuistia ja varustamalla kone ulkoisilla nauhamuisteilla;
2. Mahdollisuus laajoihin ja monimutkaisiin laskutoimituksiin;
3. Halpa vuokra verrattuna suureen tehoon;
4. Käytössä olevat työrutiinit tehty IBM:n järjestelmän mukaisesti, mikä helpottaa siirtymistä uuteen koneeseen.

5. IBM:n lukuisten kirjasto-ohjelmien käyttömahdollisuus;
6. Ei vaadi operatööriryhmän eikä lävistäjien lisäämistä eikä uudelleenoulutusta, koska koodisysteemi pysyy ennallaan;
7. Vanhoja apukoneita voidaan edelleen käyttää;
8. Nykyisen konejärjestelmän aikana saadut myönteiset kokemukset yhteistyöstä IBM:n kanssa.

Kustannukset:

Norges Bankin IBM:lle maksama koneenvuokra nykyisestä järjestelmästä on 9 591:- Nkr (n. 4 300 mk) kuukaudessa. Uuden koneen ja siihen liittyvien apukoneiden vuokraksi oli laskettu Nkr 18 023:- (mk 8 128,-) kuukaudessa, joten kustannukset nousevat noin kaksinkertaisiksi. Vuokriin sisältyy koneiden huolto.

Toisena vaihtoehtona oli koneen ostaminen Norges Bankille, jolloin kauppahinta olisi Nkr 766 077:- (mk 345 500,-). Huoltokustannukset olisivat tässä tapauksessa olleet 4 165:-Nkr/kk.

Edellä mainittujen summien lisäksi on Norges Bankin kummassakin tapauksessa maksettava vielä Nkr 166 950:- (mk 75 290,-) suuruinen kertakaikkinen tuontimaksu. Kun Suomen Pankin tietokoneen IBM 1440:n hinta oli n. 800 000,- mk, voidaan todeta, että norjalaiset tulevat yksinkertaisemman koneensa ansiosta selviytymään noin puolet pienemmillä kustannuksilla. IBM 360/20:n avulla he eivät kuitenkaan voine saavuttaa läheskään samaa pankkitoiminnan automatisointiastetta kuin mihin Suomen Pankissa IBM 1440:n avulla pyritään.

Y l e i s i ä h a v a i n t o j a N o r g e s B a n k i s t a

Vaikka Norges Bankin henkilökunta on jaettu sangen moniin osastoihin ja työryhmiin, oli yleisenä piirteenä pankin organisaatiossa kuitenkin pyrkimys järjestelmällisyyteen. Se tulee näkyviin ennen kaikkea juuri kirjanpidossa ja revisiossa,

mutta myös muualla ja parantaa huomattavasti pankin oman henkilökunnan ja jopa vaihtovirkailijoidenkin mahdollisuuksia perehtyä eri osastojen tehtäviin.

Henkilökunnan koulutukseen kiinnitetäänkin Norjassa erittäin suurta huomiota. Lukuisat kurssit, joita eri alojen asiantuntijat pitävät milloin pääkonttorissa, milloin pankin kurssi- ja retkeilykeskuksessa Venastulessa, käsittelevät eri aiheita pankin rutiinitehtävistä aina yleiseen talouspolitiikkaan saakka. Lisäksi julkaisee pankin tilasto-osasto "Orientering for avdelingene" -nimistä virkailijoille jaettavaa lehteä, jossa selvitellään maan talouselämän tapahtumia ym. Norges Bankin kannalta tärkeitä kysymyksiä.

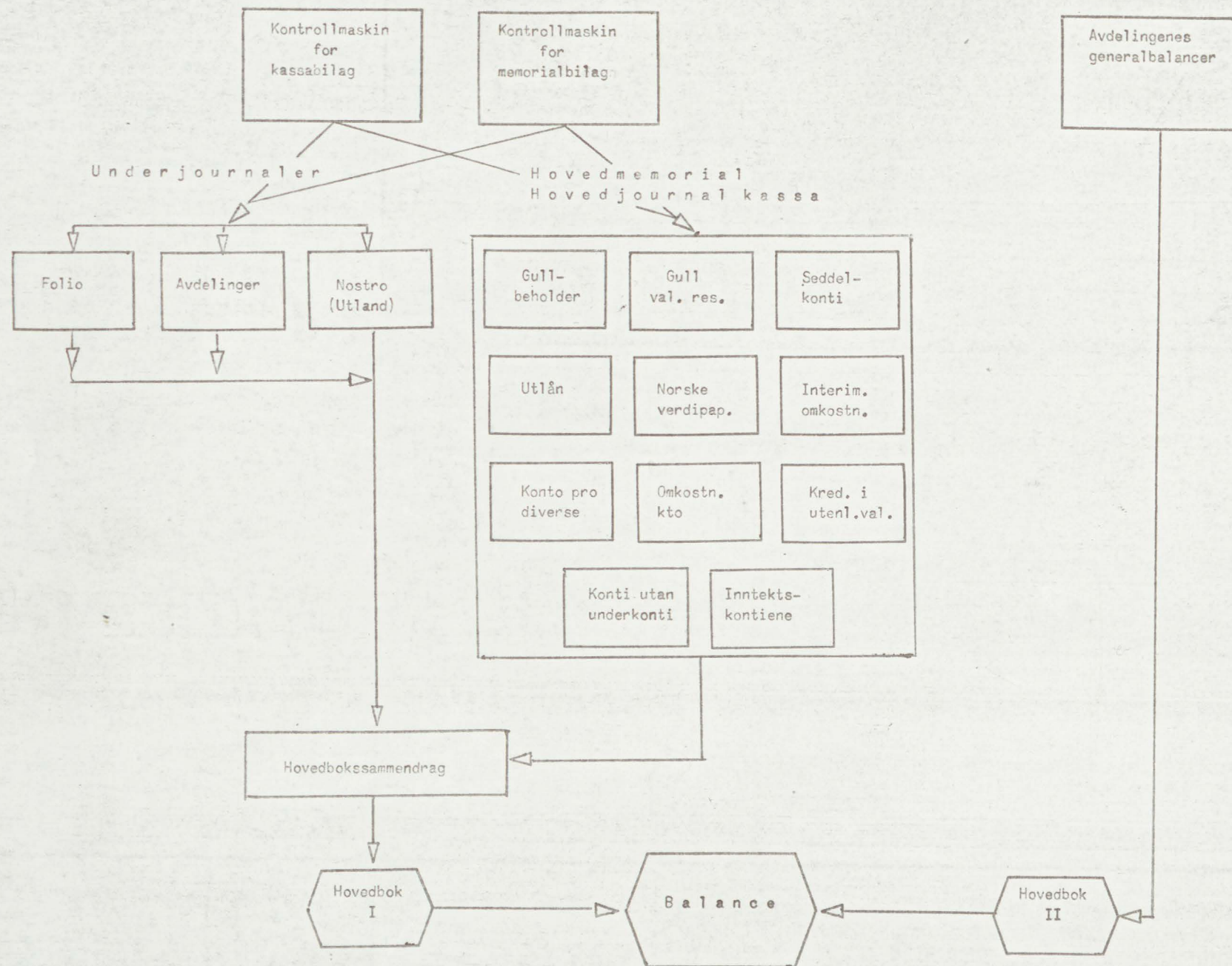
Sekä henkilökunnan koulutuksessa että pankin organisaation kehityksessä on organisaatio-osastolla keskeinen asema. Laatiessaan henkilökunnalle tarkoitettuja ohjekirjasia ja koulutusohjelmia joutuvat osaston virkailijat perehtymään eri osastojen tehtäviin ja työtapoihin ja saavat siten kokonaiskuvan pankin toiminnasta. Tällöin he joutuvat toteamaan myös pankin järjestelmässä ne puutteellisuudet, epätarkoituksenmukaisuudet ym., joiden tutkiminen ja poistaminen muodostaa koulutuksen lisäksi osaston toisen suuren tehtäväryhmän. Myös jokaisella pankin virkailijalla on oikeus tehdä aloitteita työtapojen ym. kehittämiseksi. Aloite on tehtävä määrättyjen sääntöjen mukaan, ja tuloksiin johtaneet aloitteet palkitaan. Organisaatio-osasto tutkii myös konehankintojen tarpeellisuuteen liittyvät kysymykset sekä suunnittelee pankin lomakkeet.

Koska kirjoitukseni tarkoituksena oli selvitellä lähinnä kirjanpitoon liittyvien tehtävien hoitoa Norges Bankissa, ei lie ne tarkoituksenmukaista enemmälti puuttua muihin kysymyksiin.

Tutustuminen Norjan valtionpankin tehtäviin ja toimintaan oli erittäin mielenkiintoista. Kun stipendiaatilla on matkan aikana tilaisuus tutustua myös isäntämaahan ja sen kansaan, voidaan virkailijanvaihtoa pitää sangen hyödyllisenä pohjoismaisen kanssakäymisen muotona ja toivoa sen jatkuvan myös tulevina vuosina.

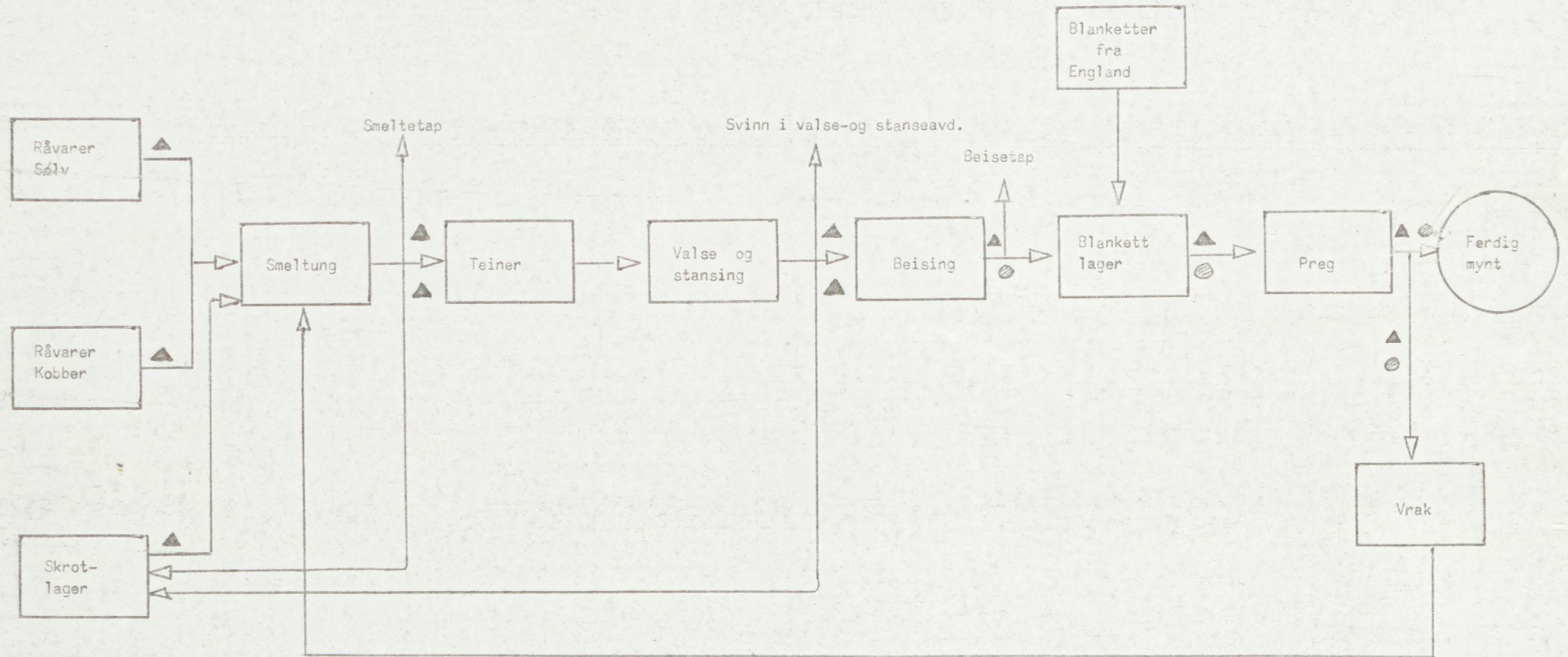
Jyväskylä
LINNEN BANK

Produksjonsgang i Den Kongelige Mynt

10 kr

● = antall (tellet)

▲ = vekt

BETALINGER OVER FOR UTLANDET

via valutabankers¹⁾, Norges Banks, rederiers²⁾, forsikringsselskapers²⁾ og "Andre"s²⁾ konti.

(P. g. a. forhøyelser kan det oppstå mindre differanser ved tverrsummering.) (Tall i mill. kr.)

(Korrigerte tall for 1964 med rødt.)

	Valutabanker ¹⁾	Norges Bank	Rederier ²⁾	Fors. selsk. ²⁾	"Andre" ³⁾	TOTAL
I Valuta inngang:						
Vareeksport, inkl. leieforedling						
Eksport av skip						
Innkasserte frakter						
Reisetrafikk						
Andre tjenester						
Stønader						
Kapitalavkastning inkl. renter						
Innlån (debitor valutabanker)						
Andre innlån						
Avdrag på utlån						
Utenl. kjøp av norske aksjer/andeler						
Andre kapitaltransaksjoner						
SUM inngang						
II Valuta utgang:						
Vareimport, inkl. leieforedling						
Skipsimport						
Skipsutgifter + rep. -hav. erst.						
Reisetrafikk						
Andre tjenester						
Stønader						
Kapitalavkastning inkl. renter						
Utlån						
Avdrag på innlån (debitor val. banker)						
Avdrag på andre innlån						
Norsk kjøp av utenl. aksjer/andeler						
Andre kapitaltransaksjoner						
SUM utgang						
III Valutatransaksjoner:						
Mellom val. banker og Norges Bank						
" " " " rederier						
" " " " fors. selsk.						
" " " " "Andre"						
Differanse i "Andre"s valutakonti ³⁾						
" " i statistikken						
Endring i "Andre"s valutakonti ³⁾						
IV Endring i valutabeholdningene						

1) Eksklusive rederiers, forsikringsselskapers og andres valutakonti i norske banker.

2) Inklusive valutakonti i norske banker.

3) "Andre" står for handels- og industriselskapers valutakonti. Disse er foreløpig ikke inkludert i de ordinære valuta-beholdningene. Se egen spesifisering. Endringene er isteden tatt med som egen utlikningspost over streken med motsatt fortegn. Tilsvarende tall for 1964 foreligger ikke.

4) Herav nybygde 3.5 5) Nybygde. 6) Nybygde.

7) Herav oppgjør av clearinggjeld 12.4

NORGES BANK

Valutastatistikk-kontoret

RE/RaS - 29/3-1965.

Januar / Februar 1965.

STAT. II B

BETALINGER OVERFOR UTLANDET

via valutabankers¹⁾, Norges Banks, rederiers²⁾, forsikringssekskapers²⁾ og "Andre"s²⁾ konti.
(P. g. a. forhøvelser kan det oppstå mindre differanser ved tverrisummering.) (Tall i mill. kr.)

(Korrigererte tall for 1964 med rødt.)

	Valutabanker ¹⁾	Norges Bank	Rederier ²⁾	Fors. selsk. 2)	"Andre" ³⁾	TOTAL
I Valuta inngang:						
Vareeksport, inkl. leieforedling						
Eksporert av skip						
Innkasserte frakter						
Reisetrafikk						
Andre tjenester						
Stønader						
Kapitalavkastning inkl. renter						
Innlån (debitor valutabanker)						
Andre innlån						
Avdrag på utlån						
Utenl. kjøp av norske aksjer/andeler						
Andre kapitaltransaksjoner						
SUM inngang						
II Valuta utgang:						
Vareimport, inkl. leieforedling						
Skipsimport						
Skipsutgifter + rep. - hav.erst.						
Reisetrafikk						
Andre tjenester						
Stønader						
Kapitalavkastning inkl. renter						
Utlån						
Avdrag på innlån (debitor val. banker)						
Avdrag på andre innlån						
Norsk kjøp av utenl. aksjer/andeler						
Andre kapitaltransaksjoner						
SUM utgang						
III Valutafransaksjoner:						
Mellom val. banker og Norges Bank						
redierier						
" fors. selsk.						
" "Andre"						
Differanse i "Andre"s valutakonti³⁾						
" i statistikken						
Endring i "Andre"s valutakonti³⁾						
IV Endring i valutabeholdningene						

1) Eksklusive rederiers, forsikringssekskapers og andres valutakonti i norske banker.

2) Inklusive valutakonti i norske banker.

3) "Andre" står for handels- og industrisekskapers valutakonti. Disse er foreløpig ikke inkludert i de ordinære valuta-beholdningene. Se egen spesifikkasjon. Endringene er isteden tatt med som egen utlikningspost over streken med motsatt fortegn. Tilsvarende tall for 1964 foreligger ikke.

4) Herav oppgjør av clearinggjeld 14.7. 5) Nybygde.

6) Nybygde.

Kapitalspesifikasjon - inngang
 Alle innenlandske sektorer.

Januar/februar 1965.

Kapitalobjekter	Ihende- haver- obl.lån	Andre lån.		Endossem. ansv. vedr. trattefinan- siering av imp. eksp.	Total låne- inng. (1 t.o.m. 5)	Herav fra utenl. t.o.m. moder- selsk. (1)	Utenl. dir. inv. i norske aksjer (1)	Avdrag på utlån		Total inng. (6 t.o.m. 10)
		t.o.m. 1 år	over 1 år					t.o.m. 1 år	over 1 år	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
(Tall i mill.kr.)										
Innenlandske sektorer										
Statsforvaltning										
Fylkes/kommuneforv.										
Statsbanker										
Offentlige foretak										
Sum off.sekt.(1 t.o.m.4)						(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
Forr.-og sparebanker										
Andre finansinst.										
Realer										
vevster										
3. Annen industri										
1. Varehandel										
2. Andre										
3. Ikke sektorfordelt										
4. Sum priv.sekt.(6 t.o.m.13)										
5. S U M (5 + 14)										

Minst 25% av den enkelte virksomhet (f.eks. 25% av stemmeberettiget aksjekapital) eies eller skaffes til veie av utlending, såfremt det dreier seg om en juridisk eller fysisk person eller en fast organisert gruppe. Dette klassifiseringsprinsipp faller sammen med IMF's definisjon for direkte investering (jfr. IMF's Balance of Payments Manual 3. utg.). Herav konvertering.

Bankers nettolån r/reverier utgjør - 3.5 mill.kr.

Kapitalstatistikk I b.

Kapitalobjekter:	Avdrag på ihendehever obligasjons- lån	Tilbakebet. av andre lån.		Endossem.ansv. vedr. tratte- finansiering		Total bet. av lån (t.o.m. 5)	Herav til utenl. moder- selsk. 1)	Annen kap. utg.		Total (6 t.o.m.)
		Løpetid		imp.	eksp.			Utlån	t.o.m. over 1 år 1 år	
		t.o.m. 1 år	over 1 år							
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)

Innenlandske sektorer:

1. Statsforvaltning
2. Fylkes/kommuneforv.
3. Statsbanker
4. Offentlige foretak
5. Sum off. sekt. (1 t.o.m. 4)
6. Frr. og Sparebanker
7. Andre finansinst.
8. Rederier
9. Verfter
10. Annen industri
11. Varehandel
12. Andre
13. Ikke sektorfordelt
14. Sum priv. sekt. (6 t.o.m. 13)
15. SUM (5 + 14)

1) Se fotnote på forrige side.
 2) Herav kr. konvertering.
 3) " betalte avdrag på EPU-kreditt.
 4) " konverteringer.

Januar/Februar 1965.

BETALINGSSTATISTIKK OVERFOR UTLANDET
Sammendrag av de resp. lands valutaer.

Korrigerede tall for jan./febr. 1964 med rødt.	"Andre" ¹⁾	TOTAL
Vareeksport inkl. leieforedling		
Eksport av skip		
Nettofrakter		
Havarierstatning		
Reisetrafikk		
Andre tjenester		
Kapitalavkastning inkl. renter		
Stønader		
A. SUM inngang		
Vareimport, reg.		
" " friliste		
Skipsfraktutgifter		
Skipsimport		
Skipsreparasjoner		
Militærutgifter		
Reisetrafikk		
Andre tjenester		
Kapitalavkastning inkl. renter		
Stønader		
B. SUM utgang		
C. Driftsresultat		
Kapital: (se spesifikasjon side 4/5)		
Offentlig forvaltning inngang		
" " utgang		
Rederier inngang		
" " utgang		
Øvrige sektorer inngang		
" " utgang		
Ikke sektorfordelt inngang		
" " utgang		
Arbitrasje inngang		
" " utgang		
D. SUM kapital netto		
E. C + D		
Valutatransaksjoner:		
Mellom Valutabanker og "Andre" inkl. diff. Endring i "Andre"s valutakonti ¹⁾		
Differanse i statistikken		
Endring i valutabeholdningene (se spes. s. 2)		

1) "Andre" står for handels- og industriselskapers valutakonti hvis beholdninger første gang ble registrert i betalingsstatistikken i desember 1964 og tatt med i januar/desember 1964. De skal inntil videre ikke inkluderes i de ordinære valutabeholdningene ifølge avtale med Byrådet. Derfor er endringen isteden ført som utlikningspost med motsatt fortegn. Se spesifisert oppgave side 3. Tilsvarende tall for 1964 foreligger ikke.

2) Nybygde.

3) Herav nybygde 49.2